

MOČ RANLJIVOSTI

Moška trdnost ni v tem, da človek ničesar ne čuti ali nikogar ne potrebuje, ampak v sposobnosti, da sprejme svojo ranljivost, ostane v odnosu in se podari drugim. Krščanska vera pri tem ne ponuja maske popolnosti, temveč pot sprejetosti, resnice in ljubezni, pot odrešenja, evharistično pot.

Kratka uvodna molitev

Gospod Jezus Kristus, prihajamo predte takšni, kakršni smo: z močjo in slabostjo, z veseljem in skrbmi, z besedami, ki jih znamo izreči, in z bolečinami, ki jih skrivamo. Podari nam pogum, da se ne bomo bali resnice o sebi, in modrost, da bomo znali poslušati drug drugega brez obsojanja. Sveti Duh, odpri naša srca za zaupanje, sprejetost in bratsko bližino. Naj nas srečanje s teboj naredi bolj svobodne za ljubezen. Amen.

Vsebina srečanja in pogovora

Številni moški težko izražamo žalost, strah, sram in svoje potrebe. Pogosto jih prekrijemo z jezo, kritiziranjem in obtoževanjem ali pa jih potlačimo, zaradi česar postanemo čustveno nedostopni. Navzven lahko delujemo mirni, korektni in samozadostni, naši bližnji pa ob nas doživljajo osamljenost in občutek zavrnitve.

Mi smo ustvarjeni za povezanost. Potrebujemo sprejetost, razumevanje, ljubezen in čustveno varnost. Da bi se lahko z drugim zares povezali, se moramo odpreti in dovoliti dostop. To pa pomeni tudi tveganje, saj se lahko ob razkritju notranjega sveta pojavijo sram, strah pred zavrnitvijo in negotovost.

Na sposobnost ranljivosti pomembno vplivajo izkušnje iz otroštva. Če je deček ob strahu, žalosti ali izražanju svojih potreb deležen posmeha, zavrnitve ali očitkov, lahko sklene, da je z njim nekaj narobe in da mora svoja občutja skrivati. Sčasoma lahko postane čustveno zaprt, nezaupljiv in distanciran. Bolečino, ki je ne zna izraziti, lahko nezavedno prenese na druge z obtoževanjem, kritiko ali umikom.

Pot iz te zaprtosti se začne z novo izkušnjo varnega odnosa. Moški postopoma tvega, da pove, kaj doživlja, kaj ga boli in kaj potrebuje. Pri tem je pomembna tudi blagost bližnjih, ki mu omogoča, da se v ranljivosti počasi udomači. Ranljivost ni šibkost, ampak prostor, kjer lahko nastane globlja povezanost, pristnost in zrela svoboda.

A. Kaj skrivam za svojo močjo?

Za začetek te povabim, da za trenutek pomisliš, kaj se zgodi, ko te nekdo ali nekaj prizadene. Nekdo postane jezen, drugi se umakne, tretji začne razlagati, zakaj ima prav, četrti se zateče v delo, molk ali humor. Vse to so lahko načini, kako se človek zavaruje pred občutjem, ki ga težko prenese.

Moški pogosto dobimo sporočilo, da je treba biti močan, zanesljiv, učinkovit in samostojen. Te lastnosti so lahko dragocene, vendar postanejo breme, če pomenijo, da človek ne sme nikoli pokazati strahu, prositi za pomoč ali priznati, da ga je nekaj prizadelo. Takrat moč ni več svoboda za ljubezen, ampak oklep, ki preprečuje bližino.

Cilj našega srečanja ni, da bi se moški morali razgaliti ali pripovedovati o svojih najbolj bolečih izkušnjah. Cilj je ustvariti prostor, kjer lahko vsak v svojem ritmu prepoznamo, kaj se dogaja v nas, in odkrijemo, da nam ni treba vsega nositi sam.

B. Ranljivost je vrata povezanosti

V vsakdanjem življenju se pogosto pokaže, da bližnji ne potrebujejo samo naše storilnosti, ampak tudi našo navzočnost. Žena lahko ceni moža, ki poskrbi za družino, vendar si hkrati želi vedeti, kaj se dogaja v njegovem srcu. Otroci ne potrebujejo očeta, ki je vedno brezhiben, ampak očeta, ki zna biti navzoč, priznati napako in se po konfliktu vrniti v odnos.

Ranljivost pomeni, da človek drugemu pokaže nekaj resničnega o sebi: »Strah me je«, »To me je prizadelo«, »Ne vem, kako naj se tega lotim«, »Potrebujem tvojo bližino.« Takšne besede niso čarobna rešitev in ne zagotavljajo, da bo drugi vedno odgovoril primerno. So pa začetek odnosa, v katerem se lahko človeka srečata bolj pristno.

Pomembno je razlikovati med ranljivostjo in nemočjo brez meja. Ranljivost ni dovoljenje, da drugi z nami ravna kakor koli, niti ni zahteva, da povemo vse vsakomur. Je svobodna in postopna odprtost v odnosu, kjer obstaja spoštovanje. Zrel moški lahko postavi mejo in hkrati prizna, da ga je nekaj zbolelo. Lahko prevzame odgovornost in hkrati prosi za podporo.

Posebej pomembno je, kaj se zgodi, ko ranljivost naleti na nerazumevanje. Če se človek odpre in je zasmehovan ali zavržen, se lahko še bolj zapre. **Zato je za moško skupino bistveno, da postane prostor zaupanja: poslušamo, ne zaslišujemo; ne tekmujemo, kdo je prestal več; ne dajemo takojšnjih nasvetov, če jih nihče ni prosil; in ne uporabljamo izrečenega proti človeku zunaj srečanja.**

C. Jezus: moč, ki ne beži pred ranljivostjo

V evangelijih Jezus ni prikazan kot človek brez čustev. Joče ob Lazarjevem grobu, doživlja stisko v vrtu Getsemani, izraža ljubezen do prijateljev in na križu izreče svojo zapuščenost. Njegova ranljivost ni odsotnost moči. Je izraz ljubezni, ki se ne umakne, ko postane odnos zahteven.

V Getsemaniju Jezus ne skriva svoje stiske. Očetu pove, kaj doživlja, in se mu izroči. Tu se pokaže pomembna razlika med potlačitvijo in izročitvijo. Potlačitev pravi: »Tega ne smem čutiti, zato bom to zaklenil vase.« Izročitev pa pravi: »To je resnično v meni; prinašam to pred Očeta in ostajam v odnosu.« Molitev tako ni prostor, kjer se pretvarjamo, da smo močni, ampak kraj, kjer smemo biti resnični.

Tudi Jezusovo srečanje z učenci po vstajenju je pomenljivo. Učenci so prestrašeni in zaprti za zaklenjenimi vrati. Jezus jih ne začne sramotiti zaradi njihovega strahu. Stopi mednje, jim podari mir in jim pokaže svoje rane. Njegove rane niso izbrisane, vendar niso več znamenje poraza. Postanejo kraj prepoznanja in poslanstva.

To je tudi evharistična pot. Pri maši ne prihajamo kot ljudje, ki so že vse uredili, ampak kot tisti, ki potrebujejo Kristusovo darovanje in občestvo. V kruhu in vinu prejemamo dar njegovega življenja. Evharistija nas oblikuje v ljudi, ki se ne zapirajo vase, ampak se učijo podarjati: v družini, med prijatelji, pri delu in v skupnosti. **Ne gre za to, da bi se izčrpali za druge, temveč da bi živeli iz ljubezni, ki jo najprej prejemamo.**

D. Slovenska družba in politični prostor

Tudi javno življenje pokaže, kako težko je ostati v odnosu, kadar se pojavijo strah, sram, ogroženost ali občutek nespoštovanja. V Sloveniji se družbeni in politični pogovori pogosto vrtijo okoli vprašanj pripadnosti, pravičnosti, zaupanja v ustanove, odgovornosti in prihodnosti. Različna stališča so normalen del demokratične družbe. Težava nastane, ko se človeka, ki misli drugače, ne obravnava več kot sogovornika, ampak kot sovražnika.

Tu lahko povežemo osebno ranljivost z javnim načinom komuniciranja. Kadar človek ne zna priznati negotovosti ali lastne napake, se lahko zateče v obtoževanje, posmeh ali pretirano samozavest. Včasih je lažje napasti drugega, kot povedati: »Tega ne razumem«, »Skrbi me«, »Morda sem se zmotil« ali »Potrebujem pojasnilo«. To ni razlaga vseh političnih konfliktov, je pa koristen pogled na način, kako se ljudje pogovarjamo.

Moška skupina lahko vadi drugačen način javne navzočnosti. To ne pomeni, da se odpovemo prepričanjem ali da se izogibamo razpravi o krivicah. Pomeni, da ločimo človeka od njegovega stališča, preverjamo dejstva, poslušamo razloge in se izogibamo poniževanju. Moški, ki se zna opravičiti doma, priznati napako pri delu in spoštljivo govoriti z drugače mislečim, prinaša v družbo konkretno obliko odgovornosti, sodelovanja, sprave in ustvarjalnosti.

E. Kako iz besed preiti v življenje (vsebinski poudarek)

Beseda Božja me vodi v resničnost mojega življenja: do konkretnega strahu, obrambnega odziva, odnosa, ki ga zanemarjam, ali koraka, ki ga lahko naredim. Ne gre za moraliziranje, ampak za odkritje, da evangelij nagovarja človeka prav tam, kjer se počuti ujetega.

Vsak naj v sebi poišče eno situacijo, v kateri se običajno zapre, razjezi ali umakne. Nato naj razmisli, kaj bi se zgodilo, če bi namesto obrambnega odziva izrekel eno resnično, preprosto poved. Na primer: »Zdaj sem prizadet in potrebujem nekaj časa«, »Skrbi me, da mi ne bo uspelo«, »Rad bi, da me poslušáš, preden mi svetuješ.«

Namen ni popolna sprememba osebnosti v enem večeru. Dovolj je majhen korak, ki odpira možnost drugačnega odnosa.

5. Zaključni premislek in pogovor

Vprašanje za osebni premislek

Katero občutje najtežje pokažem drugim – strah, žalost, sram, negotovost ali potrebo po bližini – in kako se običajno zavarujem, ko se pojavi?

Vprašanja za pogovor v malih skupinah

1. Kako so naša družina, okolje in predstave o moškosti vplivali na to, kako danes izražamo čustva in potrebe? Kje se to najbolj pozna v naših odnosih z ženo, otroki, prijatelji ali sodelavci?
2. Kako se strah pred ranljivostjo, občutek ogroženosti ali potreba po dokazovanju kažejo v slovenskem družbenem in političnem prostoru? Kako lahko kot moški in kristjani prispevamo k pogovoru, v katerem se tudi ob nestrinjanju ohranijo spoštovanje, resnica in odgovornost?

Sklepna misel: Moški ni manj možat, če prizna, da ga je strah, da je žalosten ali da potrebuje bližino. Njegova zrelost se kaže tudi v tem, da ne beži pred resnico o sebi in da svojo moč uporablja za graditev odnosov. Kristus nas vabi, da iz sprejete ljubezni postajamo ljudje, ki znajo ljubiti v ranljivosti.